

Zarataren kutsadura (2)

Aurreko artikuluan, zarata benetako kutsadura* bezala hasi ginen kontsideratzen. Geure gizarteon geroago eta zarata gehiago eta gogorrago pairatu* behar dugu. Hori dela eta, oso komenigarri zaigu, zaratek pertsona egin diezazkieten kalteak aztertzea.

Gorak alde batera utzirik, ba dakigu, pertsona guztiek ez dutela sentsibilitate berdina, eta zarata mota guztiek ez dituztela ondorio berdinak sorteraizten. Zaratek gizonoi egin diezazkiguten kalteak ikertzean,* ondoko puntu hauk* eduki behar ditugu kontutan.

1. Adina. Ez dute modu berean zarata jasaten* hurrek, gazteek eta zaharrek. Hurrei buruz, geroago mintzatuko gara; baina, oraingoz, zaraten kausaz asko sufritzen dutela esan behar dugu. Gazte eta zaharretaz esan dezagun, berrogei eta bost urte inguruko adina* oso kritikoa dela. Adin hori iragan eta gero, zaraten kausaz sortutako problemak konpondu ezi-nezkoak izaten dira maiz.* Zaharren kasuan gauza arrunta* da noizbehinka gorraldiak pairatzea, eta, kasu txarretan, berirako gortasuna hartzea ere.

2. Seksua. Emakumeek sentsibilitate finagoa dute gizonen baino. Eta desberdintasun hau handituz doa urteekin.

3. Zarata mota. Zarata* monotonoa denean, arian* arian, gizonaren entzumena ohitu egiten da, eta kirioak* laxatu. Honela, askotan konturatu ere ez gara egiten, zarata hori dagoenik. Eta batzuetan, monotoniaren maila tipia bada, logura ere eman diezaioke gizonari zarata horrek. Bestalde, zarata gogortoa eta bapatekoa* entzutean (kolpe batez sortutakoa, adibidez), gizonaren kirioak ikara eta tiranduratan* jartzen dira; eta zarata ikara horrek atsedena eta laxotasuna apurtzen ditu.

4. Zaratak irauten duen denbora. Zarata maila nahiko handia denean, haren irauteak kalte handia egin diezaioke gizonari. 85 dB-etik goragoko zarata mailan lan egiten duten langileen artean, gor geratzen direnen portzentua, beste langileen arteko portzentua baino askoz ere handiagoa izaten da.

ZARATEK EGITEN DITUZTEN KALTEAK

Beharbada, hemen aipatzen ez den beste kalteren bat ere etor daiteke zaraten kausaz; baina, gutienez, ondoko kalte zerranda hau eman behar dugu.

1. Lehenik, gizonaren entzumenean gertatzen diren kalteak. Denok dakigu, zarata handiek tinpano mintza apur dezaketela indarraren indarrez. Ba dakigu ere (edo jakin behar genuke behintzat), gorraldiak, gortasun partziala eta gortasun osoa ere ekar dezaketela.

2. Psikologiaren aldetikako problemak ez dira besteak baino ttipiagok. Lehen esan dugun legez,* zarata ikaretan kirioek tirandura handia pairatzen dute. Tentsio hau maiz gertatzen denean, gogo hersturak eta egonezinak sortzen dira, kasu batzuetan azkenez benetako neurosiak bihurtzen direnak.

3. Zarata ikaretan sortutako tentsioaren kausaz, gorputzerako beharrezko diren zenbait gurintxaren* funtzionamendua aldatu eta gutiagotu egiten da. Bereziki urdaileko gurintzek asko sufritzen dute. Ixirimendua* nekez egiten da, eta azkenik urdaileko heritasun handiak sor daitezke.

4. Zer esanik ere ez, zaratek sarritan eten egiten dute loa. Hala ere, honetaz zenbait gertaera bitxi aipatu behar da. Adibidez hau: Zarata handiarekin lo egiten ohiturik dagoen jendeak, ez du sarritan lorik egin ahal izaten, zaratarik ez dagoen lekutan.

5. Problema hau guztiok nabarmenago agertzen dira

rrek dituzten beldurren kausa nagusia, zarata izaten da. Gainera, aipatu dugun gurintxen problema areagotu* egiten da; eta honela, hurrearen gorputz hazkuntzarako behar diren hormonen produktzioa gutitu egiten da. Azken batez, zaraten erruz,* hurre ez da behar den moduan hazten.

Bestalde, zarata handia dagoen haurzotegietako hurrek arretra* falta handia dutela frogatu dute estatistikek. Eta, estatistikak aipatzen hasiak garenez gero, esan dezagun ezen,* Estatu Batuetan eginikako estatistika batzuen arabera, zarata handiko haurzotegietako hurren endelegu* maila, besteetakoena baino 22 % puntuz ttipiagoa dela.

6. Azkenik zerbait esan behar dugu, zaratek gizonen arteko harremanetan duten eragipenaz.* Honetaz denok dukegu* esperientziarik franko. Nor ez ote da inoiz haserretu, haurzotegietan egin* zarategatik? Eta, haserrean, zer ez ote dugu esan (edo pentsatu)?

ANIMALIAK ETA LANDAREAK

Baina ez pentsa, mundu honetako bizidun bakarrak, pertsonak direnik. Animaliak eta landareak ere bizidunak dira, eta hauek ere pairatzen dituzte zaraten efektuak. Animalien gorputzak,* gizonarenaren antzekoa izanik (gauza askotan behintzat), gizonak pairatzen dituen efektuak pairatzen ditu. Horrela, kuiekin* egindako esperimentuetan ikusi izan da, haiek, 110 edo 120 dB-eko zarata artean egonez gero, bi edo hiru ordugarrenean konportamolde arraroak dituztela: kuiek burukatzen hasten dira elkarren kontra, zoroak bailiren.* Zenbait dantzatokitan ere horrelako zarata mailak neurtu izan dira. Ondorioak asmatu nahi dituenak, asma bitza.

SOINUAK KILIKAGARRI BEZALA

Puntu honetara heltzean, ohartu bat egin nahi nuke. Orain arte, zarata hitza soinu desplazergarria adierazteko erabili ukan* dugu. Hala ere, soinua goza- eta desiragarri gerta daiteke. Izatez, haxe baino ez da musika: soinu atsegingarria.

Soinuak gisa egoki batez bildurik entzutean, sentsazio gozo bat senti daiteke; eta sentsazio horrek humorea hobe* dezake eta lan egiteko trebetasuna handi.* Zenbait lantegietako ugazabek,* horri oharturik, musika ezia jarri ukan dute beren lantegietan.

Nolabait ere abereak gizonaren antzekoak izanki, esperimentu berdina egin izan da abeltzari batzuetan. Musika klasikoa entzutean, behiek esne gehiago eta, gainera, hobe emanen dutela ikusi izan da. Eta jazz musika entzutean, oster,* gauzak alderantziz gertatzen direla. Hala ere, ni ez nintzateke ausartuko, behiak musika kritikari onak direla esatera.

ZARATEI BURUZKO LEGEAK

Aurreko puntu guztiak irakurririk, zaraten kontra zerbait egin behar dela susmatzen da. Eta, asmo horrekin, mediku eta ekologoen eragipenez, zenbait lege egin dira.

Udaletxeak* dira (teorian behintzat), honetaz arduratzen diren erakundeak.* Teoriaren barnean mintzaturik, herriak haurzotegietatik dira: bizitza haurzotegietatik, lantegi haurzotegietatik, merkatalgo* haurzotegietatik, atsedena eta jostaleku haurzotegietatik. Legeetan muga batzuk* agertzen dira, haurzotegietatik permititu daitezkeen zarata mailak seinalatuz. Maila hau multzo bitan jar ditzakegu: egunerako seinalatzen diren mailak, eta gauerako seinalatzen direnak. Gauerako mailak ttipiagok dira, noski.

Legeak hor daude. Betetzen edo bete erazten direnik, hori beste kontu bat da.